

2021-2027

EL vahendite tugi Eesti piirkondlikule arengule

Rahandusministeeriumi regionaalarengu osakonna juhataja **Priidu Ristkok**

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimistondid

Eesti
tuleviku heaks

Regionaaltoetused

PO5

Regionaalne ettevõtlus ja kohalikud teenused - 157 mln €, sh

- Ettevõtluskeskkonna arendamine ja maakondlikud teenusvõrgustikud – ca 83 mln €
- Avalike teenuste ümberkorraldamine, linnaruumi arendamine, ÜVK – ca 70 mln €
- Arendustegevust toetavad uuringud, ekspertiisid, pilootprojektid – ca 2 mln €
- Keskised arendus- ja koolitusprogrammid ning rakke- ja ekspertrühmad – ca 1,5 mln €

PO5

Linnapiirkondade arendamine - 36 mln €, sh

- Ida-Virumaa linnapiirkondade arendamine - 23,5 mln €
- Nutikate lahenduste toetamine - 12 mln €

Õiglase ülemineku fondi toetused Ida-Virumaale 340 mln €, sh

- Mitmekesise ja nutika ettevõtluse arendamine - 273 mln €
- Atraktiivse elukeskkonna arendamine - 67 mln €

JTF

Interreg

Euroopa territoriaalse koostöö programmid, sh piirkondlikud ja üle-euroopalised programmid (rahastusmaht sõltub osalevate riikide otsustest)

Eesti-Läti programm – ca 22 mln €

Eesti-Vene programm – ca 30 mln €

Kesk-Läänemere programm – ca 115 mln €

Läänemerepiirkonna programm – ca 249 mln €

Üle-euroopalised koostöö programmid (Interreg Europe, Urbact, Espon, Interact)

Inimestele lähedasem Eesti

Poliitikaeesmärk EL tasandil – kodanikele lähedasem Euroopa, edendades kõigi piirkondade jätkusuutlikku ja integreeritud arengut ning kohalikke algatusi

Piirkondliku integreeritud arengu toetamisel

- on aluseks piirkondlike organisatsioonide vastutusel koostatud kohalikud või piirkondlikud arengustrateegiad
- valib liikmesriik sobiva meetodi (ITI, CLLD või liikmesriigi enda kujundatud lähenemine)
- asjakohased kohalikud ja piirkondlikud partnerid valivad projektid või on kaasatud projektivalikusse

Maakonna arengustrateegiad

Alus piirkondliku
integreeritud arengu
toetamisel

- Koostamise ülesanne on antud KOVidele ühiselt täitmiseks
- Eestvedajaks on KOVide määratud maakondlik arendusorganisatsioon (MARO)
- Kaasatud on olnud lai ring piirkonna partnereid ja kõik KOVid
- Strateegiad on kehtivad, koostatud 2018-2019
- Vajadusel uuendavad maakonnad 2021-2022 jooksul strateegia põhiteksti ja/või tegevuskava, et uuendada arenguvajadusi ning kavandada uusi ühistegevusi
- Otsene alus järgmistele sekkumistele:
 - Suuremate linnapiirkondade säästev liikuvus (PO2)
 - Linnapiirkondade arendamine (PO5)
 - Regionaalne ettevõtlus ja kohalikud avalikud teenused (PO5)

Samm edasi...

Varasemast rohkem pöörame uuel perioodil tähelepanu

- sisulisele koostööle maakondade ja linnapiirkondade sees ning nende vahel
- valikute tegemisele ja prioriteetide seadmisele maakonna arengustrateegias
- rahvastikumutuste arvestamisele tegevuste kavandamisel
- tegevuste kompleksusele – üksiktegevuste asemel läbimõeldud terviklahendused
- alternatiivide seast parimate lahenduste valimisele – asukoht, tegevused, partnerite valik
- partnerite kaasamisele nii avalikust sektorist kui väljastpoolt
- piirkondade rollile ja vastutusele projektivalikul

LINNAPIIRKONDADE ARENDAMINE

PEAMISED VÄLJAKUTSED

Keskkonna- ja kliimaküsimused on linnapiirkondades järjest suurem väljakutse, samas on linnades kasutamata suur potentsiaal nutikate ja uuenduslike lahenduste rakendamisel.

Ida-Virumaa linnades on väljakutseks toimetulek elanikkonna kahanemisega ning suur alakasutatud alade maht.

Suuremate linnapiirkondade arendamine

2021+ SF perioodil suunatakse vähemalt **8%** Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest säästva linnaarengu toetuseks.

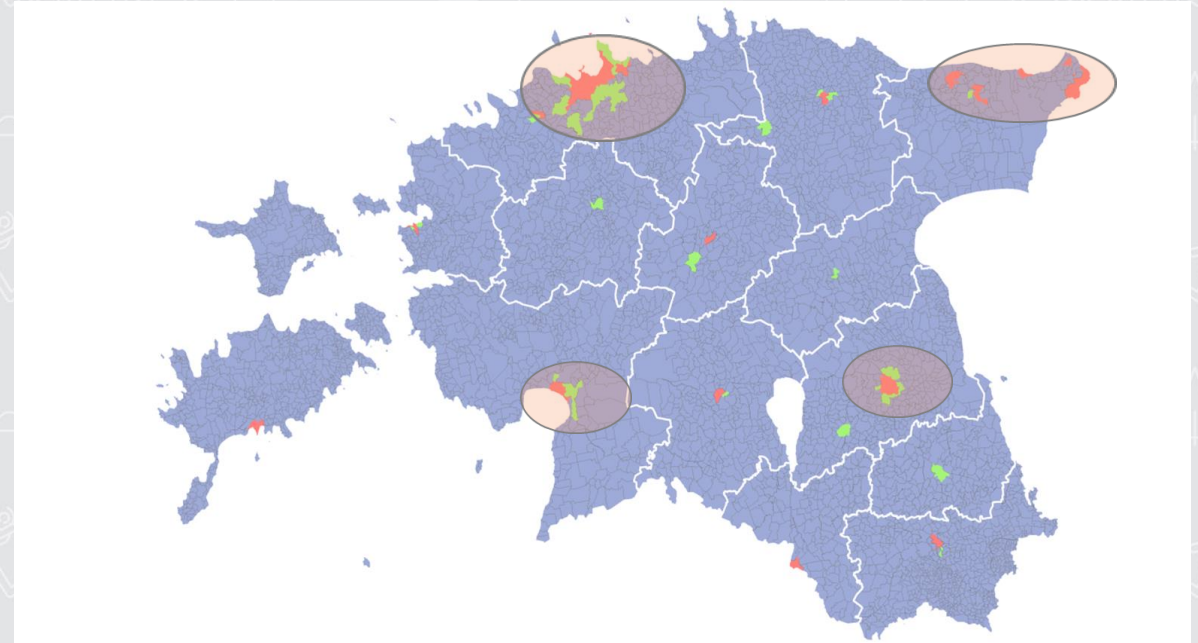
PO2 – 5,8% (96 mln) - **Suuremate linnapiirkondade säästev liikuvus** (MKM)

PO5 – 2,2% (35,5 mln) - **Linnapiirkondade arendamine** (RM)

Linnapiirkondade arendamine PO5 all jaguneb kaheks toetuskeemiks:

- **Ida-Virumaa linnapiirkondade arendamine ja**
- **Linnapiirkondade targad lahendused**

Toetuse sihtpiirkond on **suuremad linnapiirkonnad: Tallinna, Tartu, Pärnu ja Ida-Viru linnapiirkonnad**. Linnapiirkonnad hõlmavad keskuslinnasid ning nendega funktsionaalselt seotud lähipiirkonda.

Linnapiirkondade targad lahendused

Sekkumise nimetus	Toetus	Nutikad lahendused	Võimalikud tegevused	Sihtgrupp
Targa linna lahendused (digi- ja rohelahendused; bioloogilise mitmekesisuse suurendamine)	12 mln (+OF 30%)	<ul style="list-style-type: none"> - Linnateenuste või linnalise elukeskkonna kitsaskoha lahendamiseks - Uuenduslikud - IKT- või looduspõhised komponendid - Produktiivsuse kasv või ressursisääst - Avalike väärtuste saavutamine - kliimaneutraalsus, elanike heaolu, bioloogiline mitmekesisus vms - Inimesele lähedal? 	Uued e-teenused, suur- ja avaandmete kasutatavus, e-demokraatia/kaasamise lahendused, intelligentsed süsteemid (liiklus, tänavavalgustus, seire); liigirikaste niidulaikude loomine, looduslähedaste veesilmade rajamine	Kõik suuremad linnapiirkonnad (kohaliku omavalitsuse üksused koostöös ettevõtete, teadusarendusasutustega ja kogukondadega)

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

REGIONAALNE ETTEVÕTLUS
JA KOHALIKUD AVALIKUD
TEENUSED

PEAMISED VÄLJAKUTSED

Piirkondlikud erisused majanduses on võrdluses teiste arenenud riikidega põhjendamatult suured.

Piirkondades on vähem töökohti kui sealsed elanikud vajaksid ja palgatase on jätkuvalt madal.

Enamik piirkondi on kahanevad ja vananevad ning vajavad põhjalikke muudatusi teenuste korralduse ja infrastruktuuri tegelikele vajadustele vastavaks kohandamisel.

Kohalike omavalitsuste suutlikkus muudatusi teadmispõhiselt kavandada ja läbi viia on ebaühtlane, koostöökultuur vajab arendamist.

Ettevõtluskeskkond ja maakondlikud teenused

Toetuse eesmärk on soodustada KOVide koostööd ettevõtluskeskkonna ja avalike teenuste võrgustike arendamisel maakondlikus koostöös või mitme maakonna üleselt.

- ✓ Toetatakse ainult maakonna arengustrateegia tegevuskava tegevusi
- ✓ Oodatud on vähemalt ühte maakonda tervikuna hõlmavad integreeritud territoriaalse koostöö projektid (erinevad valdkonnad, maakondlik koostöö või maakondade vahel, mitu partnerit, pehmed tegevused ja investeeringud koos)
- ✓ Toetusmäär 75% (OF 25%)
- ✓ Toetus projekti kohta kuni 3 mln eurot
- ✓ Toetuse jaotus NUTS3 piirkondade kaupa valemi alusel
- ✓ Projekte hindab piirkondlik hindamiskomisjon, kuhu kuuluvad erinevad osapooled, k.a. RM esindaja (valikukriteeriumid, hindamismetoodika RM/RTK poolt)
- ✓ Piirkondlikud taotlusvoorud, perioodi jooksul 2 vooru
- ✓ Sihtpiirkond täpsustub, kindlasti Tallinna linnapiirkond väljas

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Teenuste ümberkorraldus, linnaruum, ÜVK

Fookus on seatud:

Terviklikule ja komplekssele lähenemisele avalike teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamiseks, lähtuvalt rahvastiku demograafilisest olukorrast („kestlik kahanemine“)

- ✓ Toetatakse maakonna arengustrateegia eesmärkidest lähtuvaid projekte
- ✓ Toetusmäär 65%
- ✓ Toetus projekti kohta 500 tuh kuni 1 mln eurot
- ✓ Toetuse jaotus maakondlik, jaotus valemi alusel
- ✓ Projekte hindab maakondlik komisjon, kuhu kuuluvad erinevad osapooled, valikukriteeriumid ja hindamismetoodika RM/RTK poolt
- ✓ Maakondlikud taotlusvoorud, perioodi jooksul 2 vooru
- ✓ Sihtpiirkond täpsustub, kindlasti Tallinna linnapiirkond väljas

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Uuringud, analüüsid, ekspertiisid, nõustamised ja pilootprojektid

Toetuse eesmärk on olla abiks komplekssete elu- ja ettevõtluskeskkonna ning linnapiirkondade meetme projektide ettevalmistamisel ja parandada nende kvaliteeti

- ✓ Toetatakse maakonna arengustrateegia eesmärkidest lähtuvaid projekte
- ✓ Toetusmäär 70%
- ✓ Toetuse jaotus maakondlik, jaotus valemi alusel
- ✓ Projektide valik toimub maakonnas, hindavad erinevad osapooled määruses sätestatud valikukriteeriumite alusel
- ✓ Maakondlik taotlemine, kas jooksvalt või voorudena

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Arendus- ja koolitusprogrammid, nõustamised, rakke- ja ekspertrühmad

- ✓ Korraldatakse keskselt ja võimalik osaleda kõigil kohaliku ja regionaalse tasandi osapooltel
- ✓ Koolitused on fookuseeritumad ja peavad toetama rakenduskava elluviimist
- ✓ Fookuses kohalikud teenused, tööturg, ettevõtlus ja majandusareng
- ✓ Rakke- või ekspertrühma vormis käsitletakse kompleksseid teemasid, mis vajavad sobivaima lahenduse leidmiseks või kitsaskoha ületamiseks riigi ja omavalitsuste ühist kavandamist ja panustamist (peaksid olema seotud struktuuritoetuste meetmete elluviimisega, näiteks teenuste osutamisega ja ettevõtluskeskkonna arendamisega)

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Õiglase ülemineku fondi toetused Ida-Virumaale

- ✓ **Mitmekesine ja nutikas ettevõtluse areng**
 - ✓ Ettevõtluse investeringute toetus (MKM) – 153 mln €
 - ✓ Ettevõtluse teadmismahukuse kasvatamise toetus (MKM/HTM) – 50 mln €
 - ✓ Ettevõtluse mitmekesistamis tugiteenused (MKM) – 25 mln €
 - ✓ Väikeettevõtluse toetus (MKM) – 15 mln €
 - ✓ Töölt-töole liikumise ning töötajate ümber-profileerimise toetused põlevkivisektori töötajatele (SOM) – 5 mln €
 - ✓ Täiendkoolituse mahu suurendamine ning uute tasemeõppe õppekavade arendamine ja käivitamine kutse- ja kõrghariduses (HTM) – 25 mln €
- ✓ **Atraktiivne elukeskkond**
 - ✓ Kaugkütte lahti sidumine põlevkivist (MKM) – 20 mln €
 - ✓ Põlevkivi kaevandamise ja töötlemisega seotud keskkonnaprobleemide lahendamine ja tervisekahjude vähendamine (KEM) – 10 mln €
 - ✓ Ühiskondlikku muutust toetavate sotsiaal- ja terviseteenuste arendamine (SOM) – 5 mln €
 - ✓ KOV investeringud sotsiaalse sidususe, avalike hoonete energiatõhususe, ringmajanduse ning säästva transpordi arendamiseks (RM) – 15 mln €
 - ✓ Piirkondlike algatuste toetus õiglaseks üleminekuks (RM) – 16,7 mln €

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Interreg programmid

- ✓ Eesti osaleb jätkuvalt 8 programmis (3 piiriülese koostöö, 1 transnatsionaalne ja 4 üle-euroopalist programmi)
 - ✓ Eesti-Läti programmist toetatavad valdkonnad - ettevõtlus, keskkond, transporditaristu, turism, piiriülene haldus jm
 - ✓ Eesti-Vene programmist toetatavad valdkonnad - ettevõtlus, keskkond, taristu, turism, people-to-people koostöö jm
 - ✓ Kesk-Läänemere programmist toetatavad valdkonnad - ettevõtlus, ringmajandus ja keskkonnasõbralik transport, tööturg jm
 - ✓ Läänemerepiirkonna programmist toetatavad valdkonnad - innovatsioon, kliimaneutraalsus, veemajandus, Läänemere piirkonna strateegia rakendamise toetamine
 - ✓ Interreg Euroopa programmist toetatavad valdkonnad – ettevõtlus ja innovatsioon, transport, sotsiaalne kaasatus, regionaalne koostöö
 - ✓ Urbact programmist toetatakse integreeritud linnaarengu alast koostööd ja ühisalgatusi

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Aitäh kuulamast!

Priidu Ristkok
Priidu.Ristkok@fin.ee